

การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายใน
สำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด*

DEVELOPMENT OF SUPERVISION MODEL USING PROFESSIONAL LEARNING
COMMUNITY TO STRENGTHEN INTERNAL SUPERVISION FOR PRIVATE SCHOOLS
UNDER ROI ET PROVINCIAL EDUCATION OFFICE

สุทัศน์ สังคะพันธ์¹

Suthat Sangkaphan¹

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด¹

Roi Et Provincial Education Office, Thailand.¹

Email : bigsuthat@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้าง พัฒนา ศึกษาผล และประเมินรูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยและ กลุ่มเป้าหมายในระยะที่ 1 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้าวิชาการและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชน จำนวน 300 คน ระยะที่ 2 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและรับรองรูปแบบ จำนวน 12 คน ระยะที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้าวิชาการและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชน จำนวน 56 คน และระยะที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 31 คน โดยการสอบถามและการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การประชุมระดมความคิด แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ทั้งแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ แบบประเมินการปฏิบัติงาน และแบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน PNI และสถิติทดสอบที (Paired t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันโดยรวมโรงเรียนส่วนมากยังไม่มีระบบการนิเทศภายในที่เป็นรูปแบบที่ถูกต้องชัดเจน และผู้นิเทศไม่มีความรู้ในกระบวนการนิเทศ ไม่ค่อยได้รับการยอมรับจากผู้รับการนิเทศ และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวมครูและผู้บริหารต้องการพัฒนาองค์ความรู้ในกระบวนการนิเทศที่ถูกต้องให้กับผู้นิเทศ มีรูปแบบการนิเทศที่ชัดเจนเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่าย ผู้นิเทศมีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของผู้รับการนิเทศ มีความเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาการ เมื่อวิเคราะห์ถึงความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีความต้องการจำเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ 2) รูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ดที่พัฒนาขึ้นมีความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี โดยการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ 12 คน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3) การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด จากผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูหัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มทดลองใช้ 1) ประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน มีประสิทธิภาพเท่ากับ (E_1/E_2) 88.25/86.43 4) ผลประเมินรูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด โดยการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของการใช้ รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : 1. การพัฒนารูปแบบ 2. การนิเทศภายใน 3. ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ABSTRACT

The purposes of this research were to draft, develop, study and evaluate the supervision model using the professional learning community to strengthen internal supervision for private schools under Roi Et Provincial Education Office by using research methodology as research and development. The target group in phase 1 was the 300 administrators, academic head teachers and teachers for private schools. Phase 2 the 12 experts were qualified the model. Phase 3, 56 Educational administrators, academic head teachers and teachers for private schools and phase 4, 31 experts and related research by questionnaires and unstructured interviews. The data were collected using brainstorming sessions, questionnaires, structured and unstructured interviews, cognitive test performance assessment form and satisfaction assessment form. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, PNI and Paired t-test.

The results showed that; 1) The study of the current and desirable conditions of internal supervision using professional learning community of administrators, teachers for private schools found that the present condition, overall, the most of school system did not have the internal supervision system and the supervisors did not follow up or coach the supervision process. The desirable conditions of internal supervision, the overall, teachers and administrators wanted to develop the internal supervision model. The supervisors had knowledge and abilities of supervision. The academic alliance that analyzing the essential needs (PNI) for the development of internal supervision, it was found that in terms of curriculum development, educational institutions of the first necessity, followed by the development of the learning process, educational supervision Innovative media development and measurement and evaluation aspect, respectively. 2) The internal supervision model using professional learning community for private schools under Roi Et Provincial

Education Office. The community and the developed model were theoretically reasonable by evaluating from 12 experts, the overall level was at the highest level.

3) The tryout of supervision model using professional learning community to strengthen internal supervision for 8 private schools under Roi Et Provincial Education Office from the administrators, school academic heads, and teachers who were in the experimental group the effectiveness of the supervision model for enhancing internal supervision by using the professional learning process for private schools. The efficacy was equal to $(E1/(E2)) 88.25/86.43$. 4) The evaluation of supervision model using professional learning community to strengthen internal supervision for private schools under Roi Et Provincial Education Office by evaluating the accuracy, suitability, feasibility was found that the supervision model for enhancing internal supervision using professional learning. The overall 4 aspects were at the highest level.

Keywords : 1. Model Development 2. Internal Supervision 3. Professional Learning Community

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดคุณภาพนั้น สิ่งหนึ่งที่เป็นคุณภาพของผู้เรียน ที่เชื่อมั่นว่าคุณภาพ ผู้เรียนจะเกิดได้และบรรลุหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐาน การเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 นั้น จะต้องมีการบูรณาการสู่ความสำเร็จ มีองค์ประกอบและปัจจัย คือ คุณภาพของผู้เรียน ที่โรงเรียนต้องประกันคุณภาพต่อผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โรงเรียนต้อง ประกันคุณภาพต่อผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่า ผู้เรียนจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐานตาม หลักสูตร มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะต้องมีการบูรณาการสู่ความสำเร็จ ในการพัฒนา 3 กระบวนการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการ นิเทศการศึกษา ซึ่งกระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นภารกิจจำเป็นต่อการจัดการศึกษา (พงษ์ศักดิ์ ทองไชย, 2558)

การนิเทศการศึกษาคือกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างบุคลากรเกี่ยวข้องกับ การศึกษา เพื่อการพัฒนา ปรับปรุง ประสิทธิภาพการศึกษาและการเรียนการสอน โดยการแนะนำ ช่วยเหลือจากผู้นิเทศ ไปสู่ผู้รับการนิเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ เพื่อพัฒนาและปรับปรุง คุณภาพของการศึกษา บุคลากรทางการศึกษาและมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน ดังนั้น การนิเทศการศึกษาจึงยังคงมีความจำเป็นที่ต้องดำรงอยู่ในระบบการศึกษา เพื่อช่วยให้เกิดความ เคลื่อนไหวทางการศึกษา ช่วยรักษามาตรฐานการศึกษาและเป็นตัวนำการเปลี่ยนแปลงในการเกิดขึ้น การศึกษา อันจะส่งผลให้การศึกษาเกิดการพัฒนายู่ตลอดเวลา การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นส่วน หนึ่งของการนิเทศการศึกษา ซึ่งมุ่งเจาะลึกลงไปสู่การ ปรับปรุงการเรียนการสอนและปรับปรุง พฤติกรรมการสอนของครู รวมทั้งการพัฒนางานต่าง ๆ ภายในโรงเรียนโดยตรง การนิเทศภายใน

โรงเรียนจะช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอน และงาน พัฒนาโรงเรียนให้ดีขึ้นได้ด้วยการช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากผู้บริหารโรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูผู้มีความรู้ ความชำนาญ มีประสบการณ์สูงในโรงเรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552)

ผลการนิเทศของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ดไม่มีการนิเทศที่เป็นระบบซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาผู้บริหารและครูที่ต่อเนื่อง ดังนั้นกระบวนการนิเทศแบบชี้แนะให้สะท้อนคิด มีวิธีการนิเทศที่มีความแตกต่างจากการนิเทศอื่นๆ โดยมีกระบวนการตั้งแต่การวางแผน การสังเกต การสอน การชี้แนะนำพาปฏิบัติ การติดตามอย่างใกล้ชิด การสะท้อนคิดสรุปผล ไปจนถึง ติดตามผลหลังการนิเทศ โดยกระบวนการนิเทศเน้นการใช้คำถาม ในการกระตุ้นให้คิด ผู้นิเทศมี บทบาทเป็นผู้สนับสนุนไม่ใช่ผู้ประเมิน เป็นกรนิเทศที่ช่วยให้ผู้รับการนิเทศจัดการปัญหาในการ ทำงานโดยมุ่งความสนใจไปที่นักเรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่คาดหวัง และอธิบายในเชิง พฤติกรรมของผู้เรียน และการสะท้อนกลับจะทำให้ผู้รับการนิเทศได้ค้นพบศักยภาพที่ดีในการทำงาน เพื่อให้ครูสามารถแก้ปัญหา พัฒนาในด้านความรู้ ทักษะหรือความสามารถในการจัดการเรียนการสอน และเชื่อมโยงความรู้ ทักษะที่ได้รับการพัฒนามาแล้ว ไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ในชั้นเรียนได้ มีงานวิจัยรองรับและสนับสนุนว่าการชี้แนะช่วยให้ถ้อยการเรียนรู้และทักษะใหม่ไปสู่การปฏิบัติได้ดี ทำให้บุคคลมีความรู้และทักษะใหม่ คงทนมากกว่าการใช้วิธีการอื่น ๆ กล่าวคือ เมื่อบุคคลได้รับการชี้แนะจะสามารถเข้าใจและจดจำสาระได้ถึงร้อยละ 90 ของความรู้ทั้งหมดที่จัดสรรให้และเมื่อเวลาผ่านไปจะยังคงจดจำความรู้ นั้นได้ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้ถึงร้อยละ 90 ของความรู้ที่จัดให้ นอกจากนี้ ข้อดีที่แตกต่างจากวิธีการพัฒนาอย่างอื่น กล่าวคือ มีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงการสอนของครูในระดับสูงสามารถทำให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการพัฒนาโรงเรียนหรือองค์กร (รายงานผลการนิเทศสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด, 2559)

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสำคัญ กล่าวคือ เป็นกลยุทธ์ในการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ หลายพื้นที่ได้นำแนวทางของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยเฉพาะช่วงแห่งการปฏิรูปการศึกษาของแต่ละประเทศ หรือช่วงแห่งการเปลี่ยนแปลงการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นปัจจัยและเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มครู นักการศึกษา โดยเฉพาะการปฏิรูปการศึกษาสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศสิงคโปร์ ที่ได้นำกลยุทธ์ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนดำเนินการจนเกิดผลที่น่าพึงพอใจ ทั้งนี้รวมถึงประเทศไทยที่มีการพัฒนาวิชาชีพครูในสถานศึกษาในลักษณะที่คล้ายคลึงกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เช่น ชุมชนการเรียนรู้ของสถาบันอาศรมศิลป์ และโรงเรียนรุ่งอรุณ (สุรพล ธรรมมณี และคณะ, 2553)

ผู้วิจัยเป็นศึกษานิเทศก์ดูแลรับผิดชอบโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด มีความมุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนรู้ของครู โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียน การใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นตัวจักรขับเคลื่อนการทำงานของโรงเรียน ด้วยเชื่อว่าหากโรงเรียนได้ยึดถือและปฏิบัติตามนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจนเป็นกิจวัตรแล้วจะเกิดเป็นพลวัตรที่ต่อเนื่องและยั่งยืนจนเป็นวัฒนธรรมองค์กร สอดคล้องตามนโยบาย “2562 ปีทอง แห่งการนิเทศภายในห้องเรียนเป็นฐานเพื่อคุณภาพของ

ผู้เรียน” ขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

2.3 เพื่อการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

2.4 เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนการบริหารจัดการการนิเทศภายในให้ถูกต้องเหมาะสม และเป็นข้อมูลมาใช้ในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

3.2 ได้รูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน ที่เหมาะสมถือเป็นนวัตกรรมทางการนิเทศการศึกษา

3.3 ได้คู่มือการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด ถือเป็นนวัตกรรมทางการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายใน โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศภายใน สำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด โดยศึกษาข้อมูลจาก 2 แหล่ง ได้แก่ 1.1) ศึกษาเอกสารรายงานผลการประเมินตนเองของโรงเรียนเอกชนที่รายงานมายังสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด ศึกษาเอกสารด้านแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบ 1.2) สอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบหัวหน้างานวิชาการ รวมถึงครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด ในด้านสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ที่อยากให้เกิดขึ้นในด้านการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ดกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานวิชาการ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 60 โรงเรียน ซึ่งมีจำนวนผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา

ทั้งสิ้น 300 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 60 คน ครูหัวหน้างานวิชาการ โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 60 คน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนละ 3 คน จำนวน 180 คน ระยะที่ 2 สร้างและพัฒนาารูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด โดยการนำผลที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานวิชาการ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด จากขั้นตอนระยะที่ 1 มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างารูปแบบและร่างคู่มือการนิเทศ แล้วตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยการเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบรูปแบบโดยใช้แบบประเมิน 2.2 การทดลองนำร่องใช้รูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ดจากผู้ทรงวุฒิ จำนวน 12 คน ในขั้นตอน 2.1 ที่ได้ร่างรูปแบบการนิเทศและร่างคู่มือการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด มาทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศ ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ผ่านการทดลองนำร่องใช้เพื่อหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลและปรับปรุงระเบียบให้มีความสมบูรณ์ร้อยแล้วไปใช้ในสถานการณ์กับกลุ่มเป้าหมายจริง ในห้วงที่ดำเนินการใช้รูปแบบอยู่นั้น คณะผู้วิจัยจะประเมินผลของการใช้รูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด พร้อมปรับปรุงแก้ไขไปด้วยเป็นระยะ และเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการวิจัยแล้วจึงจะประเมินด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านความสามารถในการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ ด้านความพึงพอใจของผู้ร่วมวิจัย และประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยรวมหลังจากนำไปใช้ในขั้นสรุป กลุ่มเป้าหมายเป็นโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 8 โรงเรียน ได้มาโดยความสมัครใจ เพื่อความสบายใจและเต็มใจของผู้บริหาร ครู และผู้ร่วมวิจัย จะไม่เกิดความรู้สึกถูกบังคับหรือขืนใจให้ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการคิดและการทำงาน ซึ่งผู้ร่วมวิจัยเข้าร่วมกิจกรรมการวิจัยตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด 4. ประเมินรูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ผ่านการทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายจริง มาประเมินผลโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบไปใช้ในด้านคุณภาพตามมาตรฐานด้านความเป็นไปได้ มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ มาตรฐานด้านความเหมาะสมและมาตรฐานด้านความถูกต้อง

กลุ่มเป้าหมายแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการบริหารการศึกษา กลุ่มเป้าหมาย ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ ผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการวิจัยและเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบไปใช้ จำนวน 16 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คน รวมเป็น 8 คน และครูหัวหน้างานวิชาการโรงเรียนละ 1 คน รวมเป็น 8 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานงานวิจัยด้วยค่า t-test

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหาร ครูในโรงเรียนเอกชน พบว่า 1.1) ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวม เท่ากับ 0.06 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีความต้องการจำเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ 1.2) ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นฐาน โดยรวมเท่ากับ 0.286 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำร่วมมีความต้องการจำเป็นเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านชุมชนกัลยาณมิตร และด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ด้านโครงสร้างสนับสนุน และด้านการเรียนรู้พัฒนาวิชาชีพ ตามลำดับ

5.2 สร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า 2.1) รูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก คือ หลักการของรูปแบบวัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการนิเทศ การประเมินรูปแบบ และเงื่อนไขความสำเร็จ 2.2) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นฐานในการพัฒนางานของโรงเรียน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ด้านภาวะผู้นำร่วม ด้านการเรียนรู้พัฒนาวิชาชีพ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร และด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน 2.3) ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า รูปแบบการนิเทศภายในและคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด มีความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎีและด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความมีประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.72 ด้านความเป็นไปได้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 และด้านความมีประโยชน์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.92

5.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า 1) ประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศ มีประสิทธิภาพเท่ากับ (E_1/E_2) 88.25/86.43 ซึ่งรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 2) ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารและครูในการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพก่อนอบรมและหลังอบรม มีคะแนนหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้จริงในทั้ง 8 โรงเรียน ภายหลังจากการอบรมพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนทั้ง 8 โรงเรียน จำนวน 40 คน ได้ร่วมปฏิบัติการดำเนินงานกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีผลการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาสูงขึ้นตามลำดับของการเข้าร่วมพัฒนา 3.4) การปฏิบัติการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน อยู่ในระดับยอดเยี่ยม แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนได้ร่วมปฏิบัติการดำเนินงานกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีผลการพัฒนาการนิเทศ

ภายในสถานศึกษาสูงขึ้นตามลำดับ 5) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครู หัวหน้าวิชาการและครูผู้สอนผู้ร่วมวิจัยต่อการนิเทศรูปแบบการนิเทศ โดยรวมผู้ร่วมวิจัยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 6) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โดยรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

5.4 ผลประเมินรูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด โดยการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของการใช้ พบว่า รูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน พบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีความต้องการจำเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิชาภัทร วิลเลียมส์, ฉลอง ชาตฤประชีวิน (2560) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สภาพการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนขนาดเล็กไม่มีการวางแผนและไม่มีการประชุมเพื่อเลือกประเด็นก่อนการนิเทศ และขาดแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงวิธีสอนเพื่อฝึกให้นักเรียนมีทักษะการคิด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชุดา มาลาสาย (2567) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนพิบูลมังสาหาร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า การนิเทศภายในด้านการลงมือปฏิบัติมีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุดจากทั้งหมด 5 ด้าน และ 2) สภาพปัจจุบันของกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการเป็นชุมชนกัลยาณมิตรมีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุดจากทั้งหมด 6 ด้าน

6.2 ผลการสร้างและพัฒนาแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า แบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน ที่

ผ่านการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการนิเทศจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 12 คน ได้องค์ประกอบหลัก 5 ประการ คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ เป็นกระบวนการนิเทศที่เป็นระบบภายใต้วัฒนธรรมองค์กรแห่งความร่วมมือ ช่วยเหลือเกื้อกูลและศรัทธาซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้หลักการกัลยาณมิตร หลักการมนุษยสัมพันธ์ หลักการมีส่วนร่วม หลักการทำงานเป็นทีม หลักการแบ่งปัน และหลักการบูรณาการและต่อเนื่องมาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบเพื่อพัฒนาครูผู้สอนให้มีสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้และสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อพัฒนาผู้นิเทศให้สามารถนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนอย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการนิเทศ มี 5 ขั้นตอน คือ ที่เรียกชื่อว่า “AISER Model” มีขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ปัญหาเพื่อเตรียมความพร้อม (Assessing - A) ขั้นที่ 2 การวางแผนเพื่อสร้างการรับรู้ (Informing - I) ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการเพื่อนิเทศบูรณาการชุมชนทางวิชาชีพ (Supervising - S) ในส่วนกระบวนการนิเทศการสอน 3 ขั้น คือ (1) การประชุมก่อนการสังเกตการสอน (2) การสังเกตการสอน (3) การประชุมหลังการสังเกตการสอน โดยบูรณาการกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีทั้งหมด 6 ขั้นตอน คือ (1) วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) (2) ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) (3) ภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) (4) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning and development) (5) ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring Community) (6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive Structure) ขั้นที่ 4 การสะท้อนเพื่อประเมินผล (Evaluating - E) และขั้นที่ 5 การสรุปเพื่อรายงานผล (Reporting - R) โดยการประเมินความรู้ความเข้าใจ ความสามารถ พฤติกรรมการสอน ความพึงพอใจ และความคิดเห็น องค์ประกอบที่ 4 การประเมินรูปแบบ โดยการประเมินของผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และองค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้ได้แก่ กำหนดนโยบายและแผนการนิเทศที่ชัดเจนเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิชาภัทร วิลเลียมส์, ฉลอง ชาตรูประชีวิน (2560) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผลการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (1) ขั้นเตรียมการ ได้คัดเลือกโรงเรียนพ่อบุญมาเมืองอุบลราชธานีเป็นพื้นที่วิจัยและได้ทีมผู้ร่วมวิจัย จำนวน 7 คน ทีมผู้ร่วมวิจัยและครุมีความตระหนัก มีความรู้เรื่องการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (2) ขั้นปฏิบัติการ (Acting) ประกอบด้วยขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning) จัดทำคู่มือการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ขั้นที่ 2 การปฏิบัติ (Acting) ประชุมเชิงปฏิบัติการทีมผู้ร่วมวิจัย ครู โดยใช้กระบวนการพัฒนาบทเรียน (Lesson Study: LS) เพื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือการพัฒนาการนิเทศภายใน ขั้นที่ 3 การสังเกต (Observing) สังเกตการจัดการเรียนการสอนของครูในประเด็นการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน สื่อการสอน ขั้นที่ 4 การสะท้อนผล (Reflecting) ได้จุดแข็ง จุดอ่อนในการพัฒนาต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชดา มาลาสาย (2567) ที่ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนพิบูลมังสาหาร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี พบว่ารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูและบุคลากรทางการศึกษาใน

โรงเรียนพิบูลมังสาหาร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ การเตรียมการ การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงและพัฒนา ส่วนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นฐานในการพัฒนางานของโรงเรียนประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ การมีวิสัยทัศน์ร่วม การทำงานเป็นทีม การมีภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ การเป็นชุมชนกัลยาณมิตร และโครงสร้างสนับสนุนชุมชน

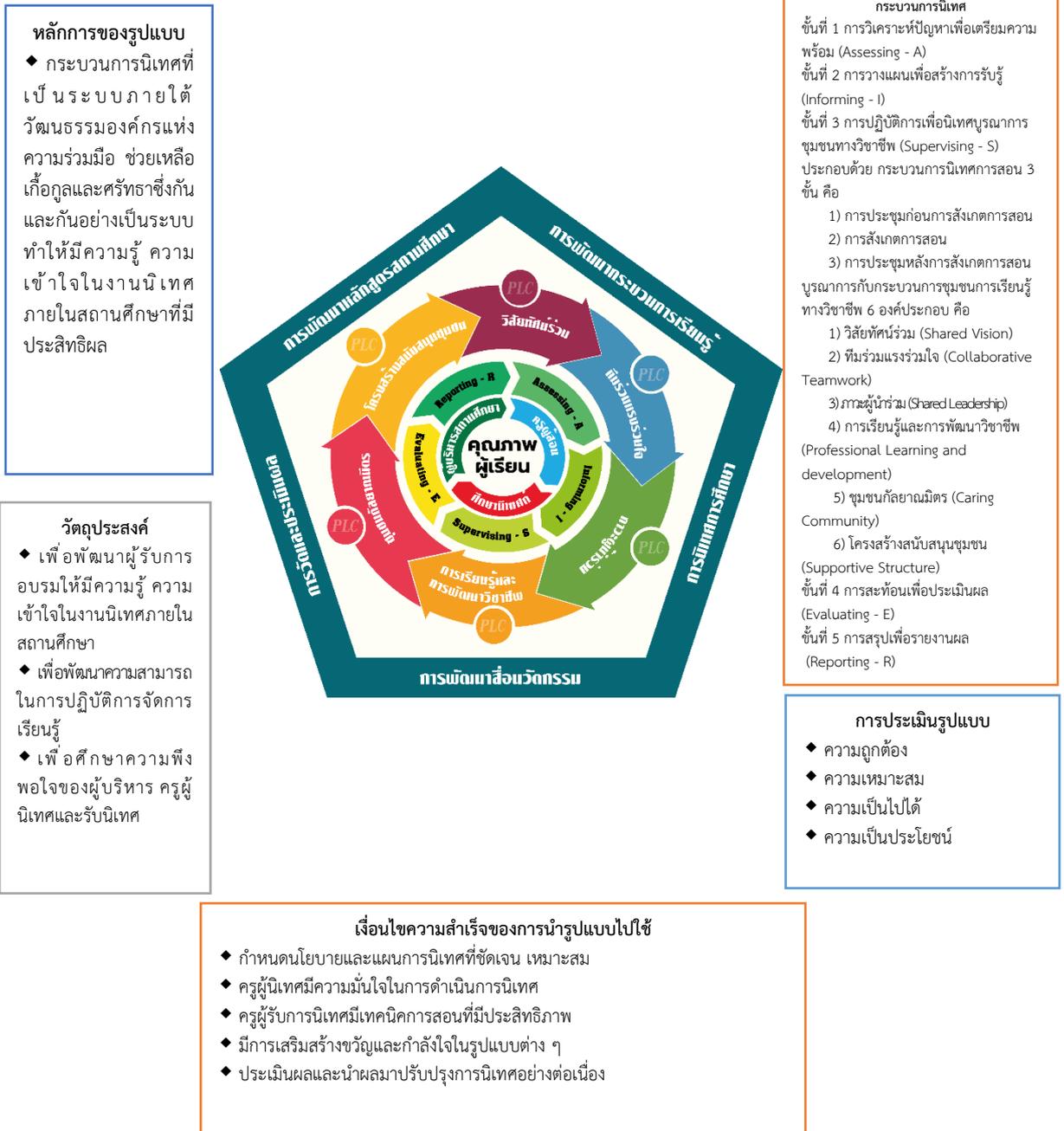
6.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า 1) ประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด มีประสิทธิภาพเท่ากับ (E_1/E_2) 88.25/86.43 ซึ่งรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 2) ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารและครูในการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพก่อนอบรมและหลังอบรม พบว่า มีคะแนนหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การใช้รูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน ทำให้ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น 3) ผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้จริงในทั้ง 8 โรงเรียน ภายหลังจากการอบรมพัฒนาโดยใช้รูปแบบการนิเทศ เพื่อพัฒนากระบวนการร่วมดำเนินงานการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในสถานศึกษา และการนิเทศ กำกับ ติดตาม ได้เข้าสังเกตและเยี่ยมชั้นเรียน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนทั้ง 8 โรงเรียน จำนวน 40 คน ได้ร่วมปฏิบัติการดำเนินงานกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีผลการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาสูงขึ้นตามลำดับของการเข้าร่วมพัฒนา 4) การปฏิบัติการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จากการร่วมดำเนินงานการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอน ทั้ง 8 โรงเรียน พบว่า อยู่ในระดับยอดเยี่ยม ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก คือ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการนิเทศ การประเมินรูปแบบ และเงื่อนไขความสำเร็จ ด้วยกระบวนการนิเทศมี 5 ขั้นตอน คือ ที่เรียกชื่อว่า “AISER Model” มีขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ปัญหาเพื่อเตรียมความพร้อม (Assessing - A) ขั้นที่ 2 การวางแผนเพื่อสร้างการรับรู้ (Informing - I) ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการเพื่อนิเทศบูรณาการชุมชนทางวิชาชีพ (Supervising - S) ในส่วนกระบวนการนิเทศการสอน 3 ขั้น คือ (1) การประชุมก่อนการสังเกตการสอน (2) การสังเกตการสอน (3) การประชุมหลังการสังเกตการสอน โดยบูรณาการกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีทั้งหมด 6 ขั้นตอน คือ (1) วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) (2) ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) (3) ภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) (4) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning and development) (5) ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring Community) (6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive Structure) ขั้นที่ 4 การสะท้อนเพื่อประเมินผล (Evaluating - E) และขั้นที่ 5 การสรุปเพื่อรายงานผล (Reporting - R) ที่เป็นระบบต่อเนื่อง สัมพันธ์กัน มีการกำหนดขอบข่ายการพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติของครูกระบวนการในการพัฒนาที่เป็นระบบ ส่งผลให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการนำรูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในโดยใช้

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ได้มาทดลองใช้ในครั้งนี้มีประโยชน์ จากการนิเทศภายใน พบว่า ครูผู้สอนมีความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น รูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียน เอกชน ที่ได้ทดลองใช้ในครั้ง นี้ มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการนิเทศภายใน โรงเรียนให้เข้มแข็ง และพัฒนาคุณครูผู้สอนให้สามารถร่วมกิจกรรมโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นกลุ่มสำหรับการแก้ปัญหาผู้เรียนสู่การพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น และในการจัดการ เรียนรู้เพียงคุณครูผู้สอนคนเดียวอาจจะมีมุมมองในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยังไม่กว้างพอที่จะ พัฒนาผู้เรียนซึ่งกระบวนการที่จะภายในและชุมชนการรัฐวิชาชีพเป็นกระบวนการที่ช่วยส่งเสริมให้ครู ได้เปิดใจในการวางแผนร่วมกันเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา ลัม เจริญ (2563) ที่ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดบ้านอ้อย) ผลการทดลองใช้ รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการ เรียนรู้ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดบ้านอ้อย) พบว่า ผู้วิจัยร่วมกับโรงเรียนสามารถดำเนินตาม กระบวนการในคู่มือรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริม ศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดบ้านอ้อย) คือ ครูผู้สอนมีการประเมิน ตนเองเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนทุกคน

6.4 ผลประเมินรูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการ นิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า รูปแบบการนิเทศ เพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด โดยผลการประเมินรูปแบบการนิเทศใน ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเรียงองค์ประกอบของคู่มือการใช้รูปแบบ พบว่า องค์ประกอบของคู่มือการใช้ รูปแบบที่มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ในระดับสูงสุด ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียน เอกชน พบว่า ผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของการใช้ โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) กับรูปแบบการนิเทศภายในด้วยการนิเทศภายใน โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติ หัตถ์, สุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2563) ที่ได้ศึกษาระบบการนิเทศภายใน ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า ผลการประเมินระบบการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ระบบมีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ ความเป็นไปได้โดยรวมในระดับมากที่สุด

7. องค์ความรู้ใหม่

รูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

ภาพที่ 1 รูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายใน สำหรับโรงเรียนเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานต้นสังกัด เช่น ควรมีการนำรูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชน ไปใช้วางแผนในการพัฒนาครูเพื่อให้เกิดการพัฒนาบรรลุดุติประสงค์และเป้าหมายของการพัฒนาอย่างแท้จริง

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

โรงเรียนที่ต้องการนำรูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชนนำไปใช้ควรพิจารณาถึงบรรยากาศและวัฒนธรรมขององค์กรก่อนว่า มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการนำรูปแบบการนิเทศนี้ไปใช้

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

ควรใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือในโรงเรียนในด้านการนิเทศการศึกษาให้มากขึ้น ควรนำผลจากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางกับโรงเรียนเอกชนทุกแห่งในการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กัญญา ลิ้มเจริญ (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดบ้านอ้อย). **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มจร.วิทยาเขตอีสาน**. 1(3). 23-37.
- เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ. (2549). การพัฒนากระบวนการเสริมสมรรถภาพการชี้แนะของนักวิชาการพี่เลี้ยงโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ในการอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. **วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. คณะครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย**.
- นิชาภัทร วิลเลียมส์, ฉลอง ชาตรุประชีวิน. (2560). การพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **สัปดาห์ : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 23(2). 120-136.
- พงษ์ศักดิ์ ทองไชย. (2558). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. **วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2538). **หลักการนิเทศการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : อารตกราฟิค.
- วิชุดา มาลาสาย. (2567). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนพิบูลมังสาหาร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. **Interdisciplinary Academic and Research Journal**. 4(3). 61-82.

สันติ หัตถ์, สุวัฒน์ จุลสุวรรณ. (2563). ระบบการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ. 5(7). 227-240.

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด. (2559). รายงานผลการนิเทศสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด. ร้อยเอ็ด : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุรพล ธรรมรัตน์ และคณะ. (2553). อาศรมศิลป์วิจัย: การวิจัยและพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้แนวจิตตปัญญา โครงการเอกสารวิชาการการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ลำดับที่ 8. นครปฐม : เอมี.

10. คำขอบคุณ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแพง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ศรี สืบสิงห์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กชพร นานาผล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล จุฑาทงกูร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อธิปปรัชญ์ ภัควัฒน์ ภัคดี ดร.นิคม ชมภูหลง นางสาวจิราวัลย์ ซาเหลา และดร.อนันต์ พันนีก ทรงคุณวุฒิในการสัมมนาของผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ให้คำแนะนำต่อการยกร่างรูปแบบในการวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์ ประชานันท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ จารัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังชรินทร์ ทองปาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ นาकिन ดร.พายุพงษ์ พายุหะ และบาทหลวง ดร.เชาวฤทธิ์ สาสาย ที่อนุเคราะห์การให้สัมภาษณ์ด้านการพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชนจนได้แนวทางการพัฒนาอย่างถูกต้องและเป็นรูปแบบที่ดีมีคุณภาพ

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทจรจิตร ดร.รณชัย ศรีสุธัญญาวงศ์ ดร.สมหวัง พันธะลี ดร.นิคม สุวพงษ์ และนางสาวสมจิตร์ หวังทรัพย์ทวี ที่ให้ความเมตตาเป็นผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ดร.นิคม ชมภูหลง บาทหลวง ดร.เชาวฤทธิ์ สาสาย ดร.พัชรี ศีระษะภูมิ ดร.สุวัฒน์พงษ์ ร่มศรี ดร.เพิ่มพูล ร่มศรี ดร.นิคม สุวพงษ์ และดร.ธัญญาพร เกียวรัตน์ ให้ความเมตตาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้คำแนะนำ ชี้แนะ และรับรองการพัฒนารูปแบบของการวิจัยในครั้งนี้